

ÚMLUVA O OCHRANĚ A VYUŽÍVÁNÍ HRANIČNÍCH VODNÍCH TOKŮ A MEZINÁRODNÍCH JEZER

(PŘEKLAD)

Preamble

Strany této úmluvy,

vědomy si toho, že ochrana a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer jsou důležitými a naléhavými úkoly, jejichž účinné řešení lze zajistit jen prohloubením spolupráce,

znepokojeny existencí a hrozbou nepříznivých účinků krátkodobých a dlouhodobých změn stavu hraničních vodních toků a mezinárodních jezer na životní prostředí, ekonomiku a blahobyt členských zemí Evropské hospodářské komise (EHK),

zdůrazňující potřebu posílení vnitrostátních a mezinárodních opatření k prevenci, omezování a snižování vypouštění nebezpečných látek do vodního prostředí a snižování eutrofizace a acidifikace, a znečišťování mořského prostředí, zvláště přímořských oblastí ze zdrojů ve vnitrozemí,

oceňující úsilí, které vlády členských států EHK již vynaložily na posílení spolupráce na dvoustranné i mnohostranné úrovni k prevenci, omezování a snižování znečišťování přesahujícího hranice států, na udržitelné hospodaření s vodou, na zachování vodních zdrojů a na ochranu životního prostředí,

odkazující se na příslušná ustanovení a zásady Deklarace Stockholmské konference o životním prostředí člověka, na Závěrečný akt Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE), na závěrečné dokumenty madridského a vídeňského zasedání zástupců států účastnících se KBSE a na Regionální strategii ochrany životního prostředí a racionálního využívání přírodních zdrojů v členských státech EHK pro období do roku 2000 a dále,

vědomy si úlohy Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů při podpoře mezinárodní spolupráce při prevenci, omezování a snižování znečišťování hraničních vod a udržitelného využívání těchto vod, a v tomto ohledu připomínající si Deklaraci EHK o strategii prevence a omezování znečišťování vod, včetně znečišťování přesahujícího hranice států, Deklaraci EHK o strategii racionálního využívání vody, Zásady EHK týkající se spolupráce v oblasti hraničních vod, Chartu EHK o hospodaření s podzemní vodou a Kodex postupu při havarijním znečištění hraničních vnitrozemských vod,

odvolávající se na rozhodnutí I (42) a I (44) přijatá Evropskou hospodářskou komisí na jejím 42. a 44. zasedání a na výsledek zasedání KBSE o ochraně životního prostředí (Sofie, Bulharsko, 16. října - 3. listopadu 1989),

zdůrazňující, že spolupráce mezi členskými státy týkající se ochrany a využívání hraničních vod bude uskutečňována především prostřednictvím dohod mezi státy sousedícími s týmiž vodami, zvláště tam, kde takové dohody nebyly dosud uzavřeny,

se dohodly následovně:

Čl. 1

Definice

Pro účely této úmluvy:

1. "Hraniční vody" znamenají jakékoliv povrchové nebo podzemní vody, které vyznačují hranice, přetínají je nebo jsou umístěny na hranicích mezi dvěma nebo více státy; v případech, kde hraniční vody vytékají přímo do moře, tyto hraniční vody končí přímkou vedenou přes jejich ústí mezi body na čáře nízkého stavu vody na jejich březích;
2. "Vliv přesahující hranice států" znamená jakýkoliv významný nepříznivý účinek na životní prostředí, který je výsledkem změny podmínek hraničních vod, způsobený lidskou činností, jehož fyzický původ je zcela nebo zčásti v oblasti pod jurisdikcí jedné strany, na oblast pod jurisdikcí druhé strany. Tyto účinky na životní prostředí zahrnují účinky na flóru, faunu, půdu, ovzduší, vodu, klima, krajinu a historické památky nebo jiné hmotné objekty nebo interakci mezi těmito faktory; zahrnují rovněž účinky na kulturní dědictví nebo socioekonomické podmínky vyvolané změnami těchto faktorů;
3. "Strana" znamená, pokud v textu není uvedeno jinak, smluvní stranu této úmluvy;
4. "Zainteresované strany" znamená strany, které sdílejí stejné hraniční vody;
5. "Společný orgán" znamená dvoustrannou nebo mnohostrannou komisi či jiné vhodné institucionální uspořádání pro spolupráci mezi zainteresovanými stranami;
6. "Nebezpečné látky" znamená látky, které jsou toxické, karcinogenní, mutagenní, teratogenní nebo bioakumulativní, zvláště jsou-li persistentní;
7. "Nejlepší dostupná technologie" je definována v příloze I této úmluvy.

ČÁST I

USTANOVENÍ PLATNÁ PRO VŠECHNY STRANY

Čl. 2

Obecná ustanovení

1. Strany přijmou všechna vhodná opatření k prevenci, kontrole a omezování vlivu přesahujícího hranice států.
2. Strany přijmou zejména všechna vhodná opatření:
 - (a) pro prevenci, kontrolu a omezování znečištění vod, které způsobuje nebo může způsobit vliv přesahující hranice států,
 - (b) pro zajištění, aby hraniční vody byly využívány s cílem uplatňovat ekologicky šetrné a racionální vodní hospodářství, zachování vodních zdrojů a ochranu životního prostředí,

(c) pro zajištění toho, aby hraniční vody byly využívány racionálním a spravedlivým způsobem, zvláště s přihlédnutím k jejich hraničnímu charakteru, v případě činností, které způsobují nebo by mohly působit vliv přesahující hranice států,

(d) pro zachování ekosystémů, a kde je to nutné, pro jejich obnovení.

3. Opatření k prevenci, kontrole a omezování znečištění vody budou přijímána pokud možno u zdroje znečištění.

4. Tato opatření nesmí přímo ani nepřímo vyvolat přenos znečištění do jiných složek životního prostředí.

5. Při provádění opatření uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku budou strany uplatňovat následující principy:

(a) princip předběžné opatrnosti, stanovící, že nelze odkládat opatření vylučující potenciální přeshraniční vliv vypouštění nebezpečných látek na základě tvrzení, že vědecký výzkum plně neprokázal příčinné spojení mezi těmito látkami na jedné straně a potenciálním vlivem přesahujícím hranice států na straně druhé,

(b) princip "znečišťovatel platí", který stanoví, že náklady na prevenci znečištění, na opatření k jeho kontrole a omezování ponese znečišťovatel,

(c) vodní zdroje budou obhospodařovány tak, aby byly uspokojeny potřeby současné generace, aniž by byly omezeny možnosti budoucích generací uspokojit jejich vlastní potřeby.

6. Zainteresované strany budou spolupracovat na základě rovnosti a reciprocity, zvláště prostřednictvím dvoustranných a mnohostranných dohod, aby byly vypracovány harmonické politiky, programy a strategie, vztahující se na povodí dotčených oblastí nebo jejich částí, zaměřené na prevenci, kontrolu a omezování vlivů přesahujících hranice států, zaměřené na ochranu prostředí hraničních vod nebo prostředí, jež je těmito vodami ovlivňováno, včetně mořského prostředí.

7. Aplikace této úmluvy nemá vést ke zhoršení podmínek životního prostředí ani ke zvýšení vlivu přesahujícího hranice států.

8. Ustanovení této úmluvy neovlivní práva stran individuálně nebo společně přijímat a realizovat opatření přísnější než ta, jež jsou stanovena touto úmluvou.

Čl. 3

Prevence, Kontrola a omezování

1. Pro prevenci, kontrolu a omezování vlivu přesahujícího hranice států strany zpracují, přijmou a budou uskutečňovat pokud možno kompatibilní právní, administrativní, ekonomická, finanční a technická opatření zajišťující zejména, že:

(a) emise znečišťujících látek budou preventivně vylučovány, kontrolovány a omezovány u zdroje, mimo jiné, uplatňováním nízkoodpadových nebo bezodpadových technologií,

(b) hraniční vody budou chráněny proti znečištění z bodových zdrojů prostřednictvím povolení k vypouštění odpadních vod vydávaných příslušnými vnitrostátními orgány předem, a že tato povolená vypouštění budou monitorována a kontrolována,

(c) limity pro vypouštěné odpadní vody, uvedené v povoleních, budou, pokud jde o vypouštění nebezpečných látek, založeny na nejlepších dostupných technologiích,

(d) v případech, kdy to je nutné k ochraně jakosti vod recipientu nebo ekosystému, budou uplatněny přísnější požadavky, vedoucí v jednotlivých případech až k zákazu,

(e) městské odpadní vody budou čištěny alespoň biologicky nebo ekvivalentním procesem, a pokud to bude nutné, bude uplatněn přístup krok za krokem,

(f) budou přijata vhodná opatření, jako je uplatnění nejlepší dostupné technologie, aby byl snížen přívod živin z průmyslových a městských zdrojů,

(g) budou vypracována a zaváděna vhodná opatření a správné environmentální postupy pro snížení vstupů živin a nebezpečných látek z difuzních zdrojů, zejména v případech, kdy hlavní zdroje pocházejí ze zemědělství (směrnice pro vypracování správných environmentálních postupů jsou uvedeny v příloze II této úmluvy),

(h) bude uplatňováno posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a další metody posuzování,

(i) bude podporováno udržitelné hospodaření s vodními zdroji, včetně uplatňování ekosystémových přístupů,

(j) budou vypracovány plány opatření pro mimořádné situace,

(k) budou přijata další specifická opatření k prevenci znečišťování podzemních vod,

(l) bude minimalizováno riziko havarijního znečištění.

2. Každá strana za tímto účelem stanoví emisní limity pro vypouštění z bodových zdrojů do povrchových vod, založené na nejlepší dostupné technologii, které budou konkrétně aplikovatelné na jednotlivá průmyslová odvětví a obory, z nichž znečišťující látky pocházejí. Vhodná opatření zmíněná v odstavci 1 tohoto článku k prevenci, kontrole a omezování vstupu nebezpečných látek z bodových a difuzních zdrojů do vod mohou, mimo jiné, zahrnovat úplný nebo částečný zákaz výroby nebo používání takových látek. Budou vzaty v úvahu stávající seznamy průmyslových odvětví a oborů a nebezpečných látek v mezinárodních úmluvách nebo směrnicích, které jsou aplikovatelné v oblasti, jíž se týká tato úmluva.

3. Každá strana kromě toho, v případech, kdy je to vhodné, stanoví cíle pro jakost vody a zavede kritéria jakosti vody pro účely prevence, kontroly a omezování vlivu přesahujícího hranice států. Obecné směrnice pro vypracování takových cílů a kritérií jsou uvedeny v příloze III této úmluvy. Strany se budou v případě nutnosti snažit tuto přílohu aktualizovat.

Čl. 4

Monitorování

Strany vypracují programy monitorování stavu hraničních vod.

Čl. 5

Výzkum a vývoj

Strany budou spolupracovat při výzkumu a vývoji účinných metod prevence, kontroly a omezování vlivu přesahujícího hranice států. K tomuto účelu se strany na dvoustranném nebo mnohostranném základě vynasnaží tam, kde je to je třeba, s ohledem na výzkumnou činnost prováděnou na příslušných mezinárodních fórech, zahájit nebo posílit specifické výzkumné programy zaměřené, mimo jiné, na:

- (a) vypracování metod hodnocení toxicity nebezpečných látek a škodlivosti znečišťujících látek,
- (b) zdokonalení úrovně znalostí o výskytu a distribuci znečišťujících látek a o jejich ekologických účincích a souvisejících procesech,
- (c) rozvoj a aplikaci technologií, výrobních postupů a spotřebních struktur šetrných k životnímu prostředí,
- (d) postupné vyřazování a/nebo nahrazování látek, které mohou způsobovat vlivy přesahující hranice států,
- (e) metody zbavování se nebezpečných látek šetrné k životnímu prostředí,
- (f) vypracování speciálních metod ke zlepšování stavu hraničních vod,
- (g) rozvoj vodních děl a vodohospodářských technologií šetrných k životnímu prostředí,
- (h) hmotné a finanční hodnocení škod vzniklých v důsledku vlivu přesahujícího hranice států.

Výsledky těchto výzkumných programů si budou strany vzájemně poskytovat v souladu s článkem 6 této úmluvy.

Čl. 6

Výměna informací

Strany co možná nejdříve umožní co nejširší výměnu informací o otázkách spadajících do rámce ustanovení této úmluvy.

Čl. 7

Odpovědnost a ručení

Strany budou podporovat vhodné mezinárodní úsilí o vypracování pravidel, kritérií a postupů v oblasti odpovědnosti a ručení.

Čl. 8

Ochrana informací

Ustanovení této úmluvy se nedotknou práv nebo závazků stran vyplývajících z jejich vnitrostátních právních systémů a aplikovatelných nadnárodních směrnic pro ochranu informací ve vztahu k průmyslovému a obchodnímu tajemství, včetně duševního vlastnictví nebo bezpečnosti státu.

ČÁST II

USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE ZAJINTERESOVANÝCH STRAN

Čl. 9

Dvoustranná a mnohostranná spolupráce

1. Zajímavované strany uzavřou - na základě rovnosti a reciprocity - dvoustranné nebo mnohostranné dohody či jiná ujednání, pokud dosud neexistují, nebo přizpůsobí stávající smlouvy, v případech, kdy bude nutné vyloučit rozpory se základními principy této úmluvy, za účelem vymezení svých vzájemných vztahů a jednání vzhledem k prevenci, kontrole a omezování vlivu přesahujícího hranice států. Zajímavované strany určí povodí a/nebo jejich části, které budou předmětem spolupráce. Tyto dohody nebo ujednání zahrnou otázky, jichž se týká tato úmluva, případně libovolné další otázky, v nichž zajímavované strany budou spolupráci pokládat za nezbytnou.

2. Dohody nebo ujednání, uvedená v odstavci 1 tohoto článku, budou základem ke zřízení společných orgánů. Úkoly těchto společných orgánů budou, aniž by tím byly dotčeny stávající dohody a ujednání, mimo jiné následující:

(a) sbírat, shrnovat a vyhodnocovat údaje s cílem identifikovat zdroje znečištění, které mohou způsobovat vliv přesahující hranice států,

(b) vypracovávat společné programy monitorování jakosti a množství vod,

(c) sestavovat a vést registry, zajišťovat výměnu informací o zdrojích znečištění uvedených v odstavci 2 (a) tohoto článku,

(d) vypracovávat emisní limity pro vypouštění odpadních vod a vyhodnocovat účinnost programů omezování znečištění,

(e) vypracovávat společné cílové ukazatele a kritéria jakosti vod s přihlédnutím k ustanovení článku 3 odst. 3 této úmluvy a navrhopvat opatření potřebná k udržení stávající jakosti vod a v případech, kdy je to nutné, na její zlepšení,

(f) vypracovávat programy dohodnutých činností ke snížení zátěže znečištění jak z bodových zdrojů (např. městských a průmyslových zdrojů), tak z difuzních zdrojů (zejména ze zemědělství),

(g) stanovovat varovné a poplachové postupy,

(h) sloužit jako fórum k výměně informací o stávajícím a plánovaném využívání vod a o zařízeních s tím souvisejících, která by mohla mít vliv přesahující hranice států,

(i) podporovat spolupráci a výměnu informací o nejlepších dostupných technologiích podle ustanovení článku 13 této úmluvy a podněcovat spolupráci na vědeckých výzkumných programech,

(j) v souladu s relevantními mezinárodními směrnici se účastnit na posuzování vlivů na životní prostředí na hraničních vodách.

3. V případech, kdy přímořský stát, který je stranou této úmluvy, je přímo a významně dotčen vlivem přesahujícím hranice států, mohou zainteresované strany, souhlasí-li s tím všechny strany, pozvat takový přímořský stát, aby se vhodným způsobem zúčastnil na činnosti mnohostranných společných orgánů ustanovených zainteresovanými stranami pro tyto hraniční vody.

4. Společné orgány podle této úmluvy pozvou společné orgány ustanovené přímořskými státy na ochranu mořského prostředí, přímo dotčené vlivem přesahujícím hranice států, aby spolupracovaly s cílem vzájemně sladit svou práci a předcházet, omezovat a snižovat vlivy přesahující hranice států.

5. Existují-li v témže povodí dva nebo více společných orgánů, budou se snažit koordinovat své činnosti tak, aby v daném povodí posílily prevenci, kontrolu a omezování vlivů přesahujících hranice států.

Čl. 10

Konzultace

Konzultace mezi zainteresovanými stranami se budou uskutečňovat na základě reciprocity, dobré víry a vztahů dobrého sousedství na žádost kterékoliv strany. Konzultace budou zaměřeny na spolupráci týkající se problémů upravených touto úmluvou. Tyto konzultace budou uskutečňovány prostřednictvím společného orgánu, ustanoveného podle článku 9 této úmluvy, pokud tento společný orgán již bude existovat.

Čl. 11

Společné monitorování a vyhodnocování

1. V rámci obecné spolupráce, zmíněné v článku 9 této úmluvy, nebo v rámci konkrétních dohod budou zainteresované strany vypracovávat a uskutečňovat společné programy monitorování stavu hraničních vod, včetně povodní a ledových jevů, i jejich vlivů, přesahujících hranice států.

2. Zainteresované strany dohodnou parametry znečištění a znečišťující látky, jejichž vypouštění a koncentrace v hraničních vodách budou pravidelně monitorovány.

3. Zainteresované strany budou v pravidelných intervalech společně nebo koordinovaně hodnotit stav hraničních vod a účinnost opatření přijatých pro prevenci, kontrolu a omezování vlivu přesahujícího hranice států. Výsledky těchto hodnocení budou k dispozici veřejnosti podle ustanovení uvedených v článku 16 této úmluvy.

4. Pro tyto účely zainteresované strany uvedou v soulad své předpisy pro zřizování a provozování monitorovacích programů, měřicích systémů, přístrojů, analytických metod, postupů zpracování a vyhodnocování dat a metod registrace vypouštěných znečišťujících látek.

Čl. 12

Společný výzkum a vývoj

V rámci celkové spolupráce, uvedené v článku 9 této úmluvy, nebo ve specifických ujednáních budou zainteresované strany provádět konkrétní výzkumné a vývojové činnosti napomáhající dosáhnout a udržovat cíle a kritéria jakosti vody, na nichž se dohodly, že je stanoví a přijmou.

Čl. 13

Výměna informací mezi zainteresovanými stranami

1. Zainteresované strany si v rámci příslušných dohod nebo jiných ujednání podle článku 9 této úmluvy budou vyměňovat přiměřeně dostupné údaje, mezi jiným o:

- (a) stavu hraničních vod z hlediska jejich ochrany,
- (b) zkušenostech získaných při zavádění a uplatňování nejlepší dostupné technologie a výsledcích výzkumu a vývoje,
- (c) emisních a monitorovaných údajích,
- (d) opatřeních přijatých a plánovaných k prevenci, kontrole a omezování vlivu přesahujícího hranice států,
- (e) povoleních nebo směrnících pro vypouštění odpadních vod vydaných příslušnými úřady nebo orgány.

2. Aby uvedly v soulad emisní limity, budou si zainteresované strany vzájemně vyměňovat informace o svých vnitrostátních předpisech.

3. Bude-li určitá zainteresovaná strana požádána jinou zainteresovanou stranou o poskytnutí údajů nebo informací, které nemá k dispozici, vynasnaží se požádaná strana této žádosti vyhovět, případně za podmínky, že žádající strana uhradí přiměřený poplatek za shromáždění požadovaných údajů, nebo, v případě vhodnosti, za jejich zpracování.

4. K naplnění této úmluvy usnadní zainteresované strany výměnu nejlepších dostupných technologií, zejména podporou: obchodní výměny dostupných technologií, přímých průmyslových kontaktů a spolupráce včetně společných podniků, výměny informací a zkušeností a poskytováním technické pomoci. Zainteresované strany budou také pořádat společné programy školení, příslušné semináře a setkání.

Čl. 14

Varovné a poplachové systémy

Zainteresované strany se budou neprodleně vzájemně informovat o jakékoliv kritické situaci, která může mít vliv přesahující hranice států. Zainteresované strany zřídí a budou provozovat tam, kde to bude vhodné, koordinované nebo společné komunikační, varovné a poplachové systémy k získávání a předávání informací. Tyto systémy budou provozovány na základě přenosu kompatibilních

dat a postupů ke zpracování těchto dat a budou využívat technické prostředky, na nichž se zainteresované strany dohodnou. Zainteresované strany se budou navzájem informovat o příslušných orgánech nebo o místech spojení určených k tomuto účelu.

Čl. 15

Vzájemná pomoc

1. Nastane-li kritická situace, zainteresované strany si poskytnou na požádání vzájemnou pomoc v souladu s postupy stanovenými podle odstavce 2 tohoto článku.

2. Zainteresované strany vypracují a dohodnou se na postupech vzájemné pomoci, mimo jiné, v následujících bodech:

(a) řízení, kontrola a koordinace této pomoci a dozor nad ní,

(b) místní prostředky a služby, které budou poskytnuty stranou požadující pomoc, včetně, v případě nutnosti, usnadnění formalit pro překračování státních hranic,

(c) opatření zajišťující, aby strana poskytující pomoc neutrpěla škodu, včetně odškodnění a/nebo kompenzace pomáhající straně a/nebo jejímu personálu, a v případě nutnosti, kompenzace nákladů vynaložených za tranzit přes území třetích stran,

(d) metody úhrady nákladů za služby poskytnuté pomoci.

Čl. 16

Informování veřejnosti

1. Zainteresované strany zajistí informování veřejnosti o stavu hraničních vod, o provedených nebo plánovaných opatřeních k prevenci, kontrole a omezování vlivů přesahujících hranice států a o účinnosti těchto opatření. K tomuto účelu zajistí zainteresované strany zveřejňování informací o:

(a) cílových ukazatelích jakosti vod,

(b) vydaných povoleních a podmínkách, které mají být dodrženy,

(c) výsledcích rozborů vzorků vody a odpadních vod prováděných pro účely monitorování a hodnocení a výsledcích kontrol dodržování cílových ukazatelů jakosti vod nebo dodržování podmínek stanovených v povoleních.

2. Zainteresované strany zajistí, aby tyto informace byly bezplatně dostupné veřejnosti ke kontrole v kteroukoli přiměřenou dobu, a poskytnou příslušníkům veřejnosti přiměřené možnosti získávat od nich kopie takových informací za přiměřené poplatky.

ČÁST III

INSTITUCIONÁLNÍ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 17

Zasedání stran

1. První zasedání stran bude svoláno nejpozději do jednoho roku poté, kdy tato úmluva vstoupí v platnost. Poté se budou pravidelná zasedání konat vždy po třech letech nebo v intervalech kratších, podle toho, jak stanoví jednací řád. Strany uspořádají mimořádné zasedání, jestliže se na něm dohodnou během řádného zasedání, nebo na písemné požádání kterékoliv strany za předpokladu, že do šesti měsíců po vyznění všech stran podpoří tento požadavek alespoň třetina stran.

2. Strany budou na svých zasedáních průběžně kontrolovat provádění této úmluvy, a proto budou:

(a) sledovat politiku a metodické přístupy, jaké strany uplatňují při ochraně a využívání hraničních vod se zřetelem na další zdokonalování ochrany a využívání hraničních vod,

(b) vyměňovat si informace o zkušenostech získaných při uzavírání a provádění dvoustranných a mnohostranných dohod nebo jiných ujednání týkajících se ochrany a užívání hraničních vod, jejichž stranami jsou jedna nebo více stran,

(c) využívat, kde je to vhodné, služeb relevantních orgánů EHK a jiných příslušných mezinárodních orgánů a zvláštních výborů, ve všech ohledech vhodných k dosažení cílů této úmluvy,

(d) na svém prvním zasedání zvažovat a konsenzuálně přijmou jednací řád pro svá další zasedání,

(e) posuzovat a přijímat návrhy na změny a doplňky této úmluvy,

(f) zvažovat a přijímat další opatření, která mohou být nutná k dosažení cílů této úmluvy.

Čl. 18

Hlasovací právo

1. Až na výjimky uvedené v odstavci 2 tohoto článku bude mít každá strana této úmluvy jeden hlas.

2. Organizace regionální ekonomické integrace budou mít v záležitostech týkajících se jejich pravomoci právo hlasovat s počtem hlasů rovnajícím se počtu jejich členských států, které jsou stranami této úmluvy. Tyto organizace nebudou mít hlasovací právo, využijí-li jejich členské státy svá hlasovací práva, a naopak.

Čl. 19

Sekretariát

Výkonný tajemník Evropské hospodářské komise (EHK) plní následující funkce:

(a) svolává a připravuje zasedání stran,

(b) předává stranám zprávy a další informace, které obdržel v souladu s ustanoveními této úmluvy,

(c) vykonává další funkce určené stranami.

Čl. 20

Přílohy

Přílohy této úmluvy jsou její nedílnou součástí.

Čl. 21

Změny a doplňky Úmluvy

1. Kterákoliv strana může navrhopvat změny a doplňky k této úmluvě.
2. Návrhy na změny a doplňky k této úmluvě budou zvaženy na zasedáních stran.
3. Text jakýchkoliv navrhovaných změn a doplňků k této úmluvě bude předložen písemně výkonnému tajemníkovi Evropské hospodářské komise, který jej sdělí všem stranám nejméně devadesát dní před zasedáním, na němž se předpokládá jejich přijetí.
4. Změny a doplňky k této úmluvě budou přijaty na základě konsenzu zástupců stran této úmluvy, kteří budou přítomni na zasedání stran, a vstoupí v platnost pro ty strany Úmluvy, které je přijaly, devadesátý den po dni, kdy dvě třetiny těchto stran uložily u depozitáře své listiny o přijetí změn a doplňků. Změny a doplňky vstoupí v platnost pro každou další stranu devadesátý den poté, kdy tato strana uloží svou listinu o přijetí změn a doplňků.

Čl. 22

Urovnání sporů

1. Vznikne-li mezi dvěma nebo více stranami spor o výklad nebo provádění této úmluvy, budou tyto strany hledat řešení vyjednáváním nebo jiným způsobem urovnání sporu, které budou pro ně přijatelné.
2. Při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu k této úmluvě nebo kdykoli poté může strana písemně prohlásit depozitáři, že ve věci sporu nerozřešeného podle odstavce 1 tohoto článku přijímá jeden nebo oba z následujících způsobů k urovnání sporu jako závazné ve vztahu ke kterékoli straně, která přijímá stejný závazek:
 - (a) předložení sporu Mezinárodnímu soudnímu dvoru,
 - (b) rozhodčí řízení v souladu s postupem uvedeným v příloze IV.
3. Jestliže strany sporu přijaly oba způsoby urovnání sporu uvedené v odstavci 2 tohoto článku, může být spor předložen pouze Mezinárodnímu soudnímu dvoru, nedohodnou-li se strany jinak.

Čl. 23

Podpis

Tato úmluva bude vyložena k podpisu v Helsinkách od 17. do 18. března 1992 včetně a poté v hlavním sídle Organizace spojených národů v New Yorku do 18. září 1992 členskými státy Evropské

hospodářské komise a státům, které mají statut poradců dle odstavce 8 rezoluce Hospodářské a sociální rady 36 (IV) z 28. března 1947, a dále organizacím regionální ekonomické integrace, vytvořeným svrchovanými členskými státy Evropské hospodářské komise, na něž členské státy předaly své pravomoci v záležitostech upravených touto úmluvou, včetně jejich pravomoci uzavírat smlouvy v souvislosti s těmito záležitostmi.

Čl. 24

Depozitář

Depozitářem této úmluvy bude generální tajemník Organizace spojených národů.

Čl. 25

Ratifikace, přijetí, schválení a přístup

1. Tato úmluva bude podléhat ratifikaci, přijetí nebo schválení signatářskými státy a organizacemi regionální ekonomické integrace.

2. Tato úmluva bude otevřena k přístupu k ní státům a organizacím uvedeným v článku 23.

3. Jakýkoli stát neuvedený v odstavci 2, který je členem Organizace spojených národů, může přistoupit k úmluvě na základě souhlasu zasedání stran. Takový stát učiní ve své listině o přistoupení k úmluvě prohlášení o tom, že souhlas s jeho přistoupením k úmluvě byl získán od zasedání stran, a uvede den, kdy souhlas byl obdržén. Zasedáním stran nebude zvažena žádná žádost člena Organizace spojených národů o souhlas s přistoupením k úmluvě, dokud tento odstavec nevstoupí v platnost pro všechny státy a organizace, které byly stranami úmluvy dne 28. listopadu 2003.

4. Kterákoli organizace uvedená v článku 23, která se stane stranou této úmluvy, aniž by kterýkoli z jejích členských států byl stranou této úmluvy, bude vázána všemi závazky vyplývajícími z této úmluvy. V případě takových organizací, jejichž jeden nebo více států je stranou této úmluvy, se organizace a její členské státy rozhodnou o svých odpovědnostech za výkon svých závazků podle této úmluvy. V takových případech organizace a členské státy nebudou oprávněny vykonávat práva vyplývající z této úmluvy souběžně.

5. Ve svých listinách o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu regionální organizace ekonomické integrace, uvedené v článku 23, ohlásí rozsah své pravomoci ve vztahu k záležitostem upraveným touto úmluvou. Tyto organizace budou rovněž informovat deponitáře o jakýchkoliv podstatných změnách rozsahu své pravomoci.

Čl. 26

Vstup v platnost

1. Tato úmluva vstoupí v platnost devadesátý den po uložení šestnácté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu.

2. Pro účely odstavce 1 tohoto článku nebude jakákoliv listina odevzdaná regionální organizací ekonomické integrace pokládána za listinu dodatečnou k těm, které byly uloženy členskými státy této organizace.

3. Pro každý stát nebo organizaci uvedený/ou v článku 23 nebo v odstavci 3 článku 25, který/á ratifikuje, přijme nebo schválí tuto úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení šestnácté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, vstoupí Úmluva v platnost devadesátý den poté, kdy takový stát nebo organizace uložily listinu o ratifikaci, schválení nebo přístupu.

Čl. 27

Odstoupení

Kdykoli po uplynutí tří let od data, kdy pro některou stranu vstoupila Úmluva v platnost, může tato strana od Úmluvy odstoupit písemným oznámením deponitářů. Každé takové odstoupení nabude platnosti devadesátý den po datu, kdy toto oznámení bylo deponitářem přijato.

Čl. 28

Autentické texty

Originály této úmluvy, jejíž znění v anglickém, francouzském a ruském jazyce mají stejnou platnost, budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto úmluvu.

Dáno v Helsinkách dne 17. března 1992.

Příl. I

Definice pojmu "nejlepší dostupná technologie"

1. Pojem "nejlepší dostupná technologie" znamená poslední stadium vývoje procesů, zařízení nebo provozních či pracovních metod, které vykazují praktickou vhodnost daného opatření pro omezení vypouštění, emisí a odpadů. Při určování, zda konkrétní procesy, zařízení a provozní či pracovní metody představují nejlepší dostupnou technologii, se musí přihlížet zejména:

- (a) ke srovnatelným procesům a zařízením nebo provozním metodám, které byly v poslední době úspěšně ověřeny,
- (b) k technickému či technologickému pokroku a k vývoji stavu vědeckých poznatků a jejich chápání,
- (c) k ekonomické proveditelnosti posuzované technologie či techniky,
- (d) k časovým lhůtám jejich instalace jak v nových, tak ve stávajících provozech,
- (e) k povaze a k objemům vypouštěných odtoků a odpadních vod,
- (f) k nízkoodpadovým a k bezodpadovým technologiím.

2. Z uvedeného vyplývá, že obsah pojmu "nejlepší dostupná technologie" se pro daný konkrétní proces vyvíjí v souladu s technickým pokrokem a se sociálními a ekonomickými faktory a v souladu s vývojem stavu vědeckých poznatků a jejich chápání.

Směrnice pro vypracování správných environmentálních postupů

1. Při vybírání nejvhodnějších kombinací opatření, které obecně nebo pro konkrétní jednotlivé případy mohou představovat správné environmentální postupy, by měl být uvážěn následující soubor opatření s postupně rostoucím významem:

- (a) poskytování informací a vzdělávání veřejnosti a uživatelům o environmentálních důsledcích volby určitých činností a produktů, o důsledcích jejich využívání a o důsledcích jejich konečného odstranění,
- (b) vypracování a uplatňování kodexů správné environmentální praxe, které zahrnou všechny aspekty celé doby cyklu životnosti výrobků,
- (c) označování informující spotřebitele o ekologických rizicích spojených s výrobkem, jeho používáním a konečným odstraněním,
- (d) systémy sběru a odstraňování odložených výrobků, dostupné veřejnosti,
- (e) recyklace, regenerace a opakované využívání,
- (f) uplatňování ekonomických nástrojů na činnosti, výrobky nebo na skupiny výrobků,
- (g) systém povolení, který zahrnuje řadu omezení nebo zákazů.

2. Při určování, jaká kombinace opatření představuje obecně či pro jednotlivé případy správný environmentální postup, by měla být zvláštní pozornost věnována:

(a) ohrožení životního prostředí:

- I - výrobkem,
- II - výrobou výrobku,
- III - použitím výrobku,
- IV - konečným odstraněním výrobku,

- (b) možnosti náhrady méně znečišťujícími procesy nebo látkami,
- (c) rozsahu využívání,
- (d) potenciálním výhodám či nevýhodám náhradních materiálů nebo činností z hlediska ochrany životního prostředí,
- (e) pokroku a vývoji vědeckých poznatků a jejich chápání,
- (f) časovým lhůtám pro zavádění a realizaci,
- (g) sociálním a ekonomickým důsledkům.

3. Z uvedeného vyplývá, že obsah pojmu "správný environmentální postup" se pro konkrétní zdroj bude s časem měnit v důsledku technického pokroku, sociálních a ekonomických faktorů a v důsledku vývoje vědeckých poznatků a jejich chápání.

Příl. III

Směrnice pro vypracování cílových ukazatelů a kritérií jakosti vody

Cílové ukazatele a kritéria jakosti vody budou:

- (a) brát v úvahu cíl udržet stávající jakost vody a v případě nutnosti ji zlepšit,
- (b) zaměřeny na snížení průměrných zátěží znečištění (zejména nebezpečnými látkami) na určitý stupeň během určitého časového období,
- (c) brát v úvahu specifické požadavky na jakost vody (např. surová voda pro účely úpravy na vodu pitnou, voda pro závlahu atd.),
- (d) brát v úvahu konkrétní požadavky týkající se citlivých a zvláště chráněných vod a jejich prostředí, například jezer a zdrojů podzemních vod,
- (e) založeny na uplatňování ekologických klasifikačních metod a chemických ukazatelů pro střednědobé a dlouhodobé sledování udržování a zlepšování jakosti vody,
- (f) brát v úvahu míru dosažení daných cílů a dodatečná ochranná opatření založená na uplatňování emisních limitů, která mohou být v konkrétních případech požadována.

Příl. IV

Rozhodčí řízení

1. V případě jakéhokoliv sporu, který je předložen rozhodčímu soudu podle článku 22 odst. 2 této úmluvy, strana nebo strany oznámí sekretariátu předmět rozhodčího řízení a zvláště označí články této úmluvy, o jejichž výklad nebo uplatňování se jedná. Sekretariát zašle obdrženou informaci všem stranám této úmluvy.

2. Rozhodčí soud bude sestávat ze tří členů. Jak navrhuje strana nebo strany, tak druhá strana nebo strany, jichž se spor týká, určí rozhodce a dva takto určené rozhodci jmenují na základě společné dohody třetího, který bude předsedou rozhodčího soudu. Tento nemůže být občanem jedné ze stran sporu, ani mít své obvyklé bydliště na území jedné z těchto stran, nemůže být jimi zaměstnáván, ani mít v jakémkoliv ohledu vztah k danému případu.

3. Jestliže předseda rozhodčího soudu není jmenován do dvou měsíců po určení druhého rozhodce, jmenuje na žádost kterékoliv strany sporu předsedu během dalších dvou měsíců výkonný tajemník Evropské hospodářské komise.

4. Jestliže jedna ze stran sporu neurčí rozhodce do dvou měsíců po obdržení žádosti, může o tom druhá strana informovat výkonného tajemníka Evropské hospodářské komise, který jmenuje předsedu rozhodčího soudu v dalším dvouměsíčním období. Po svém jmenování požádá předseda rozhodčího soudu stranu, která neurčila rozhodce, aby tak učinila do dvou měsíců. Jestliže strana

opomene toto učinit do uvedeného termínu, předseda bude informovat výkonného tajemníka Evropské hospodářské komise, který provede toto jmenování během dalších dvou měsíců.

5. Rozhodčí soud vydá své rozhodnutí v souladu s mezinárodním právem a s ustanoveními této úmluvy.

6. Kterýkoliv rozhodčí soud ustavený podle těchto ustanovení přijme svůj vlastní jednací řád.

7. Rozhodnutí rozhodčího soudu v procedurálních otázkách, i o věci samé, budou přijímána většinou hlasů jeho členů.

8. Rozhodčí soud může přijímat všechna vhodná opatření ke zjištění skutečnosti.

9. Strany sporu budou usnadňovat práci rozhodčího soudu s využitím všech prostředků, které mají k dispozici, zejména:

(a) poskytnou soudu všechny podstatné dokumenty, vybavení a informace,

(b) tam, kde to bude nezbytné, umožní předvolání svědků nebo expertů a vyslechnutí jejich svědectví.

10. Strany a rozhodci budou chránit důvěrnost jakéhokoliv sdělení, které obdrželi jako důvěrné v průběhu jednání rozhodčího soudu.

11. Rozhodčí soud může na požádání jedné ze stran doporučit předběžná ochranná opatření.

12. Nedostaví-li se jedna ze stran sporu před rozhodčí soud nebo se nezúčastní projednávání své věci, může druhá strana požádat soud, aby pokračoval v řízení a vynesl konečné rozhodnutí. Nepřítomnost jedné ze stran nebo opomenutí strany obhajovat svůj případ není překážkou jednání.

13. Rozhodčí soud může vyslechnout protinávrhy, které vzniknou přímo z podstaty sporu, a rozhodnout o nich.

14. Pokud rozhodčí soud nerozhodne jinak z důvodů daných zvláštnostmi případu, nesou náklady soudu, včetně odměn rozhodcům, strany sporu stejným dílem. Soud zaznamenává všechny své náklady a stranám sporu předloží jejich konečné vyúčtování.

15. Kterákoliv strana této úmluvy, která má na předmětu sporu právní zájem a která může být dotčena rozhodnutím v projednávaném případě, může se souhlasem soudu vstoupit do řízení.

16. Rozhodčí soud vydá své rozhodnutí do pěti měsíců ode dne svého ustavení, neshledá-li za potřebné rozšířit tuto lhůtu o dobu nepřesahující pět měsíců.

17. Rozhodnutí rozhodčího soudu bude doprovázeno jeho odůvodněním. Bude konečné a závazné pro všechny strany sporu. Rozhodnutí bude rozhodčím soudem předáno stranám sporu a sekretariátu. Sekretariát rozešle obdržené informace všem stranám této úmluvy.

18. Jakýkoliv spor, který může vzniknout mezi stranami ohledně výkladu nebo výkonu tohoto rozhodnutí, může být předložen kteroukoliv stranou rozhodčímu soudu, který vynesl toto rozhodnutí nebo, pokud se tento nemůže záležitosti ujmout, jinému rozhodčímu soudu ustavenému pro tento účel stejným způsobem jako soud